

Esipuhe

Finnvera Oyj ja Suomen Yrittäjät tekevät yhteistyössä pientä ja keskisuurta yritystoimintaa ja sen kehitystä kuvaavaa Pk-yritysbarometriä kaksi kertaa vuodessa valtakunnallisena raporttina ja alueellisina raporteina. Valta-kunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna.

Pk-yritysbarometri perustuu runsaan 3000 pk-yrityksen vastauksiin ja heijastaa siten kattavasti pk-yritysten käsityksiä yritysten kehitysnäkymistä ja toimintaan vaikuttavista tekijöistä. Barometrin ennustekyky on ollut varsin hyvä.

Syksyn 2004 alueellisessa raportissa tarkastellaan alueen pk-yritysten suhdanneodotuksia lähimmän vuoden aikana, yrityksen kehittämistarpeita, elinkeinoilmastoa sekä sukupolvenvaihdoksia. Lisäksi raportissa tarkastellaan yritysten rahoitustarpeisiin vaikuttavia tekijöitä, kuten investointeja, kasvuhakuisuutta, asiakkaiden maksuhäiriöitä sekä rahoitusvaikeuksien yleisyyttä. Koko maan kaikkia yrityksiä koskevat tulokset löytyvät myös tästä raportista.

Helsingissä 20.10.2004

Markku Mäkinen
toimitusjohtaja
Finnvera Oyj

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	2
JOHDANTO.....	3
AINEISTO.....	4
TUTKIMUSTULOKSET	6
1 Pirkanmaan ja koko maan yritykset.....	6
2 Yritykset ja työllisyys.....	7
3 Pk-yritysten suhdannenäkymät	8
3.1 Yleiset suhdannenäkymät	8
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin.....	9
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet	10
5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet	11
6 Pk-yritysten työllistämisen esteet	13
7 Elinkeinoilmasto	14
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus	16
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset	17
10 Pk-yritysten investoinnit.....	18
11 Pk-yritysten rahoitus	19
Finnveran yhteystiedot	
Suomen Yrittäjien yhteystiedot	

TIIVISTELMÄ

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden oman yrityksen kannalta paranevan lähimmän vuoden aikana Pirkanmaalla ja koko maassa. Pirkanmaalla toimivista pk-yrityksistä kaksi viidestä uskoo suhdanteiden paranevan ja viisi prosenttia heikkenevän lähimmän 12 kuukauden aikana. Pirkanmaan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat hieman paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Pirkanmaalla toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana ovat nyt paremmat kuin keväällä 2004. Myös koko maan pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat hieman paremmat kuin edellisen kyselyn aikana.

Koko maan ja Pirkanmaan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Investointien arvon ja vakavaraisuuden osalta ovat alueen pk-yritysten suhdannenäkymät hieman heikommät kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Liikevaihdon, tuotekehityspanostusten, tuotantokustannusten ja tuonnin arvon osalta ovat alueen pk-yritysten suhdannenäkymät puolestaan jonkin verran paremmat kuin koko maan yrityksillä keskimäärin. Pirkanmaalla toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana ja henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella samalla tasolla kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Pirkanmaalla nyt jonkin verran paremmat kuin keväällä 2004 (saldoluku +13%).

Pirkanmaalla pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat yleinen suhdante-tilanne/maailmantilanne sekä kireä kilpailutilanne. Muita kehittämisen kannalta tärkeitä esteitä ovat ammattitaitoisen työvoiman saatavuus ja muut resurssitekijät. Alueella toimivat pk-yritykset pitävät koko maan pk-yrityksiä harvemmin kilpailutilanteeseen liittyviä tekijöitä yrityksen kehittämisen esteenä. Muilta osin tulokset ovat samankaltaiset kuin koko maassa keskimäärin. Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 7 prosentilla Pirkanmaan pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuus ja hinta ovat pahimpana esteenä 2 prosentilla ja vakuuksien puute 3 prosentilla alueen pk-yrityksistä. Pirkanmaalla toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen olevan samankaltaisen kehittämisen esteen kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin.

Koko maassa yritykset ilmoittavat investoivansa 11,5 prosenttia ja Pirkanmaalla 12,9 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Alueen pk-yritykset aikovat investoida eniten koneisiin ja laitteisiin sekä tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Edellä mainittuihin kohteisiin aiotaan Pirkanmaalla investoida enemmän kuin koko maan pk-yrityksissä keskimäärin.

Ulkoista rahoitusta on Pirkanmaalla 55 prosentilla ja koko maassa 53 prosentilla pk-yrityksistä. Keväällä 2004 ulkoista rahoitusta oli 60 prosentilla alueen ja 57 prosentilla koko maan pk-yrityksistä. Viimeisen 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta on ottanut joka neljäs Pirkanmaalla toimivasta pk-yrityksestä ja seuraavan 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta aikoo ottaa joka viides alueella toimiva pk-yritys. Niistä alueen pk-yrityksistä, joilla on ulkoista rahoitusta, on pankkiluottoja lähes kahdella kolmesta (64%) ja Finnveran lainoja ja takauksia joka neljännellä (26%).

Pirkanmaalla 11 prosenttia pk-yrityksistä ennakoi asiakkaiden maksuhäiriöiden lisääntyvän ja 5 prosenttia vähenevän seuraavan vuoden aikana. Alueen pk-yrityksistä odottaa lähes yhtä suuri osuus maksuhäiriöiden lisääntyvän (saldoluku +6%) kuin viime keväänä (saldoluku +5%).

JOHDANTO

Tässä pk-yritysten suhdannenäkymiä käsittelevässä tutkimuksessa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten (alle 250 henkeä työllistävien yritysten) mielikuvia yleisestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Tutkimuksen on tehnyt Tietoykkönen Oy Suomen Yrittäjien ja Finnvera Oyj:n toimeksiannosta elokuussa 2004.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset pk-yritykset. Otantalähteenä on käytetty Helsinki Media Oy:n ja Tilastokeskuksen ylläpitämiä yritysrekistereitä, joista otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala ja sijainti. Otoskoko on 3320 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä.

Tutkimusaineisto on kerätty henkilökohtaisin haastatteluin 27.7.-27.8.2004. Haastattelut on tehty puhelimitse tietokoneohjattua puhelinhaastattelujärjestelmää käyttäen. Haastattelutyön ovat tehneet Tietoykkönen Oy:n erityisesti tehtävänsä koulutetut tutkimushaastattelijat. Raportin luvussa 'Aineisto' on esitetty taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä Pirkanmaan osalta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Tietoykkösessä toimitusjohtaja Lasse Luoma, Suomen Yrittäjissä johtaja Risto Suominen ja Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen.

- 1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti sivulla 5 olevan kartan mukaista aluejakoa. Joissain raporteissa on lisäksi käytetty Suomen Yrittäjien aluejakoa (Helsinki, Pääkaupunkiseutu ja Keski-Pohjanmaa).
- 2) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta.
Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana paranee 39%, huononee 9% $\Rightarrow$ saldoluku = + 30%

AINEISTO

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoä käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

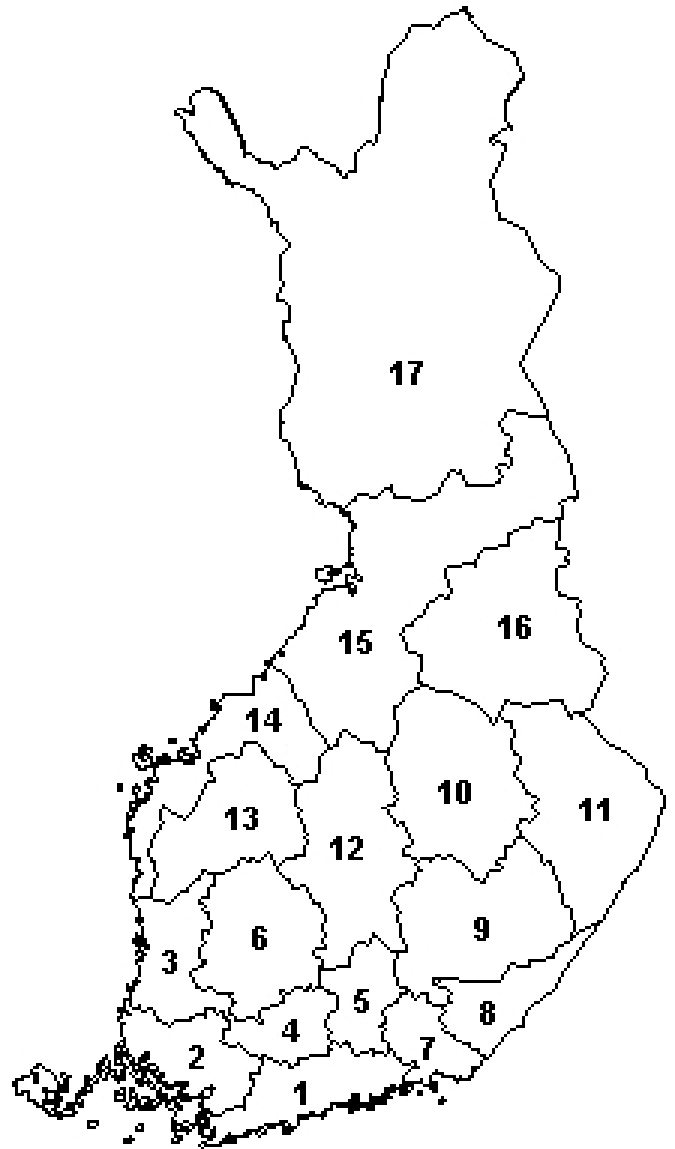
TAUSTATIETOJA ALUEELTA HAASTATELLUISTA YRITYKSISTÄ:

PK-YRITYSBAROMETRI 2/2004
- Aineiston rakenne -

		n=	%
ALUE	PIRKANMAA	273	100%
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus (TOL: 15-37)	46	17%
	Rakentaminen (TOL: 45)	35	13%
	Kauppa (TOL: 50-52)	75	27%
	Palvelut (TOL: 55,60-63,70-74,92-93)	117	43%
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	161	59%
	5 - 9 henkilöä	60	22%
	10 - 19 henkilöä	30	11%
	20 - 49 henkilöä	7	3%
	50 + henkilöä	15	5%
LIIKEVAIHTO VUONNA 2003	Alle 0,20 milj. euroa	66	24%
	0,20 - 0,49 milj. euroa	63	23%
	0,50 - 1,49 milj. euroa	56	21%
	1,50 + milj. euroa	37	14%
	Ei vastausta	51	19%
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	16	6%
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	134	49%
	Pyrkii säilyttämään asemansa	91	33%
	Ei kasvutavoitteita	29	11%
	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	3	1%
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	210	77%
	Kyllä	63	23%
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	- 1995	167	61%
	1996 - 2000	54	20%
	2001 - 2004	52	19%
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	184	67%
	Palkattu toimitusjohtaja	55	20%
	Muut	34	12%

PK-YRITYSBAROMETRIN ALUEJAKO

1. **Uusimaa, erilliset raportit:**
  - Helsinki
  - Pääkaupunkiseutu (pl. Helsinki)
  - Uusimaa (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseutu)
2. **Varsinais-Suomi**
3. **Satakunta**
4. **Kanta-Häme**
5. **Päijät-Häme**
6. **Pirkanmaa**
7. **Kymenlaakso**
8. **Etelä-Karjala**
9. **Etelä-Savo**
10. **Pohjois-Savo**
11. **Pohjois-Karjala**
12. **Keski-Suomi**
13. **Etelä-Pohjanmaa**
14. **Pohjanmaa**
15. **Pohjois-Pohjanmaa**
16. **Kainuu**
17. **Lappi**

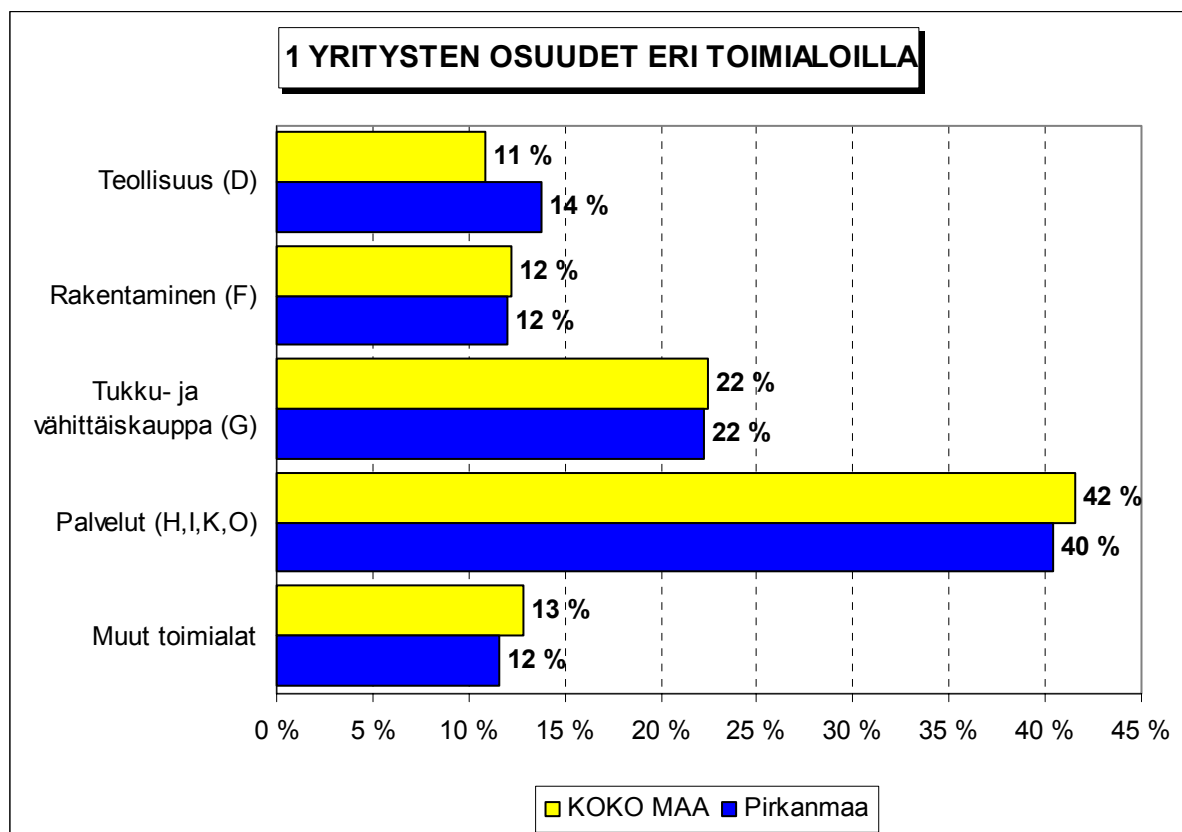

Lisäksi Suomen Yrittäjien Keski-Pohjanmaan alueelle oma raportti

TUTKIMUSTULOKSET

1 Pirkanmaan ja koko maan yritykset

Suomessa oli vuonna 2002 noin 226600 yritystä. Näistä yrityksistä 19700¹ toimi Pirkanmaalla. Pirkanmaalla on teollisuuden yrityksiä suhteellisesti enemmän ja palvelualojen yrityksiä suhteellisesti vähemmän kuin koko maassa keskimäärin. Rakennusallalla sekä tukku- ja vähittäiskaupassa toimivien yritysten suhteelliset osuudet ovat Pirkanmaalla lähellä koko maan yritysjakautumaa.

Toimialan nimen jäljessä on suluisissa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2002) mukainen toimialakoodi.

¹ Yritystiedot, lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri. Yritysmäärä on arvioitu Tilastokeskuksen alueellisten toimipaikkatietojen perusteella. Alueen yritysmääränä on käytetty lukua, joka on saatu kertomalla alueen toimipaikkojen määrä koko maan yritysten lukumäärän ja toimipaikkojen lukumäärän suhteella.

2 Yritykset ja työllisyys

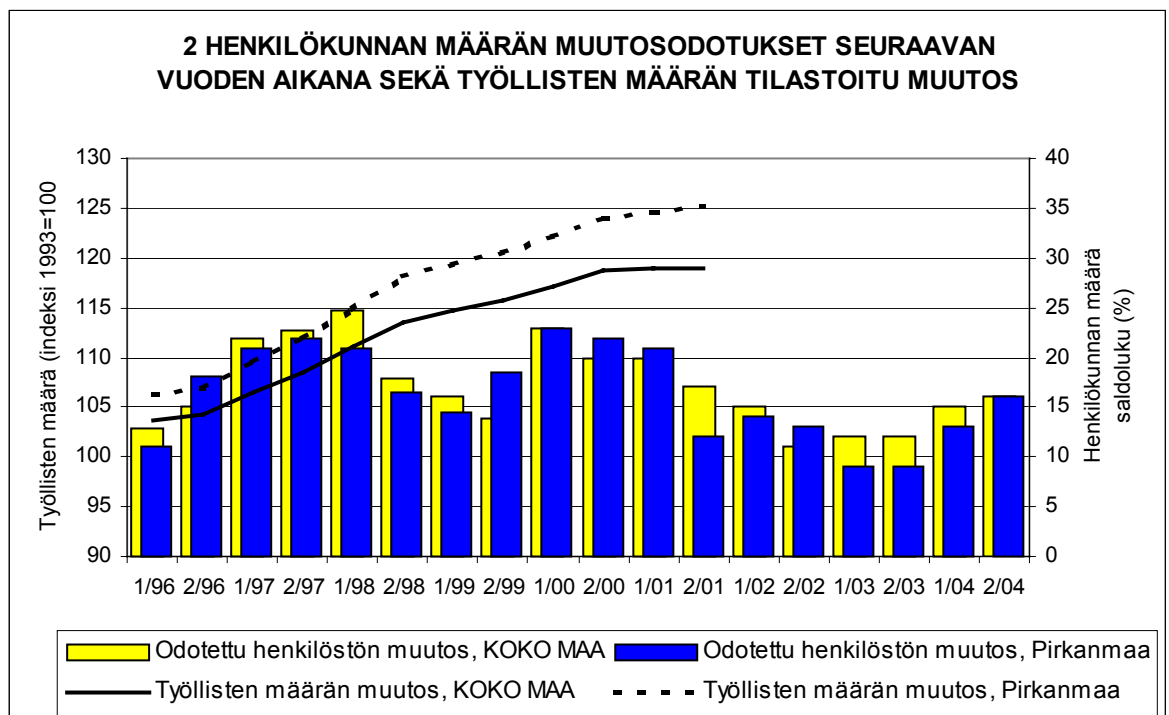
Pirkanmaalla olevissa yritysten toimipaikoissa työskenteli vuonna 2001 noin 114500 henkilöä². Työttömyysaste oli talvella 2004 Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun (4. neljännes, 2003) mukaan koko maassa 8,2 % ja Pirkanmaalla 9,0 %.

Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi %	Yhtä suuri %	Pienempi %	Saldoluku %
KOKO MAA	21	74	5	16
Pirkanmaa	21	74	5	16

Pirkanmaalla toimivat pk-yritykset odottavat edelleen työllisyyden paranevan seuraavan vuoden aikana ja henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella samalla tasolla kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Pirkanmaalla nyt jonkin verran paremmat kuin keväällä 2004 (saldoluku +13%). Koko maassa ovat henkilökunnan määrän suhdannenäkymät lähes samaa tasoa kuin edellisessä kyselyssä, sillä keväällä 2004 henkilökunnan määrän saldoluku oli +15%.

Seuraavassa kuviossa on verrattu Pirkanmaan työllisten määrää (indeksi 1993=100) ja Pirkanmaan pk-yritysten henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä seuraavan vuoden aikana³. Tuorein käytettävissä oleva tieto on Tilastokeskuksen työssäkäyntitilastosta vuodelta 2001.

² Lähde: Tilastokeskus, Yritys- ja toimipaikkarekisteri

³ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu henkilökunnan suhdannenäkymien saldoluvut jaksoilta 1/96-2/99 kahden jakson keskiarvona. Koko maan henkilökunnan määrän suhdannenäkymien saldoluvut jaksoilta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrissa.

3 Pk-yritysten suhdannenäkymät

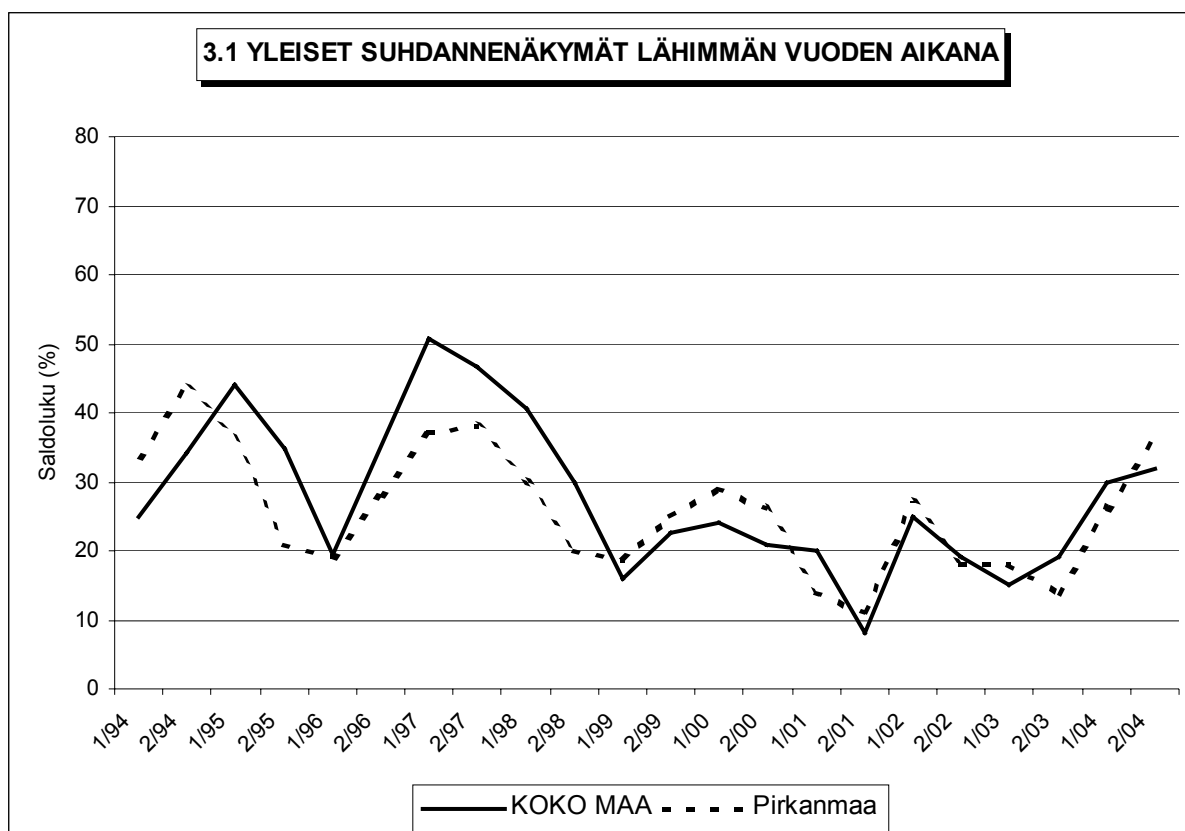
3.1 Yleiset suhdannenäkymät

Taulukko 3.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee %	Pysyy ennallaan %	Huononee %	Saldoluku %
KOKO MAA	39	54	7	32
Pirkanmaa	41	54	5	36

Pk-yritykset odottavat suhdanteiden oman yrityksen kannalta paranevan lähimmän vuoden aikana Pirkanmaalla ja koko maassa. Pirkanmaalla toimivista yrityksistä kaksi viidestä uskoo suhdanteiden paranevan ja viisi prosenttia odottaa suhdanteiden heikkenevän lähimmän 12 kuukauden aikana. Saldoluvun mukaan Pirkanmaan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat hieman paremmat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten yleisten suhdannenäkymien kehitys tutkimusjaksosta 1/94 lähtien. Pirkanmaalla toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät lähimmän vuoden aikana ovat nyt paremmat kuin keväällä 2004. Myös koko maan pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat hieman paremmat kuin edellisen kyselyn aikana.

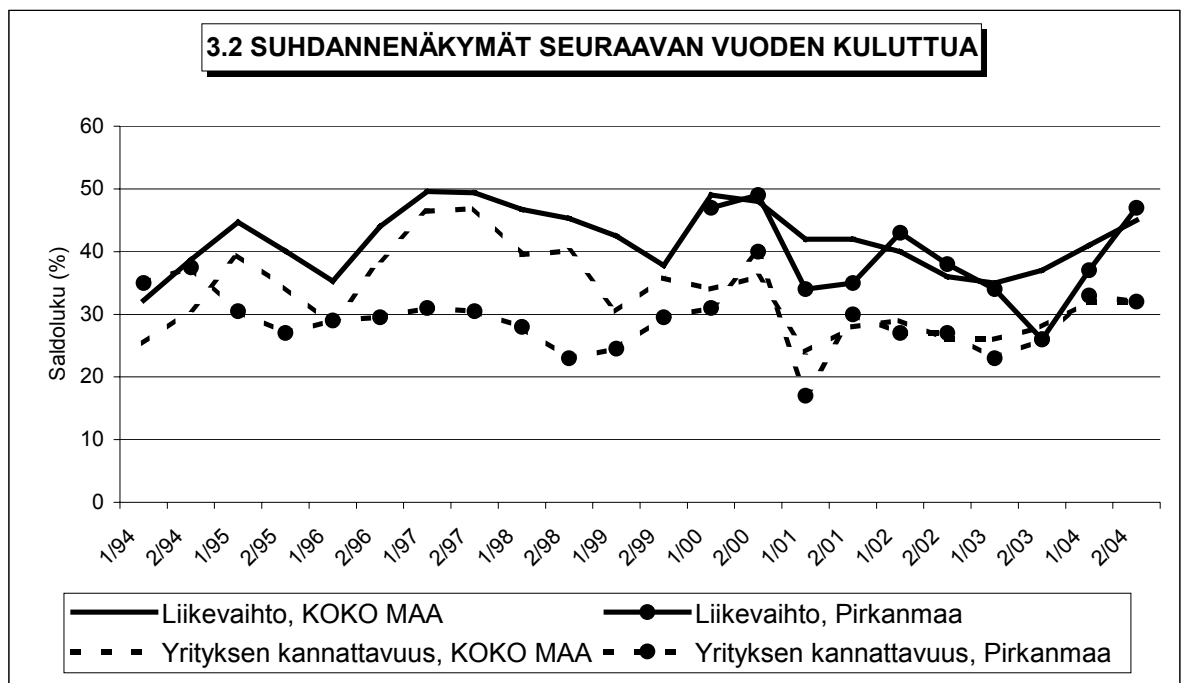
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin

Taulukko 3.2: Pk-yritysten suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua.

	Liikevaihto	Investointien arvo	Tuotekehityspanostukset	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotantokustannukset	Yrityksen kannattavuus	Vakavaraisuus
KOKO MAA								
Suurempi	53	23	22	11	11	41	41	39
Yhtä suuri	38	68	75	88	88	52	51	57
Pienempi	9	10	3	1	1	7	9	4
Saldoluku (%)	44	13	19	10	10	34	32	35
Pirkanmaa								
Suurempi	56	20	24	12	13	48	42	38
Yhtä suuri	35	69	74	88	87	45	49	57
Pienempi	9	10	2	0	0	7	9	5
Saldoluku (%)	47	10	22	12	13	41	33	33

Koko maan ja Pirkanmaan pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua kaikkien osatekijöiden suhteen positiivisia. Investointien arvon ja vakavaraisuuden osalta ovat alueen pk-yritysten suhdannenäkymät hieman heikommat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Liikevaihdon, tuotekehityspanostusten, tuotantokustannusten ja tuonnin arvon osalta ovat alueen pk-yritysten suhdannenäkymät puolestaan jonkin verran paremmat kuin koko maan yrityksillä keskimäärin.

Seuraavasta kuvioista nähdään pk-yritysten liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymien⁴ kehitys jaksosta 1/94 lähtien. Liikevaihdon suhdannenäkymät ovat Pirkanmaalla parantuneet kevään 2004 tilanteesta. Yrityksen kannattavuuden osalta alueen yritysten suhdannenäkymät ovat lähes samalla tasolla kuin edellisessä kyselyssä.

⁴ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana. Kuvioon on laskettu alueen osalta yritysten kannattavuuden saldoluut jaksolta 1/94-2/99 kahden seuraavan jakson keskiarvona. Koko maata kuvaavat saldoluut jaksolta 1/94-2/99 ovat Suomen Yrittäjien Yrittäjäbarometrista.

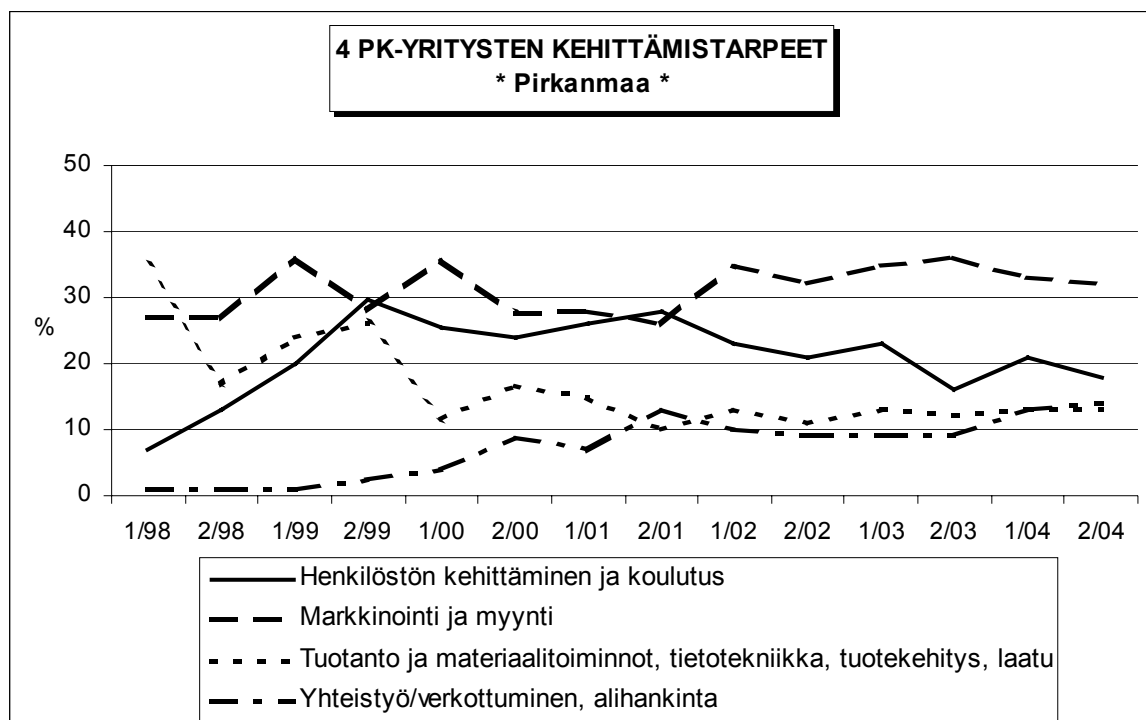
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet

Taulukko 4: Pk-yrityksillä eniten kehittämistarvetta tällä hetkellä.

	KOKO MAA %	Pirkanmaa %
Johtaminen	4	5
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	19	18
Markkinointi ja myynti	33	32
Vienti ja kansainvälistyminen	3	3
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	4	4
Tuotanto ja materiaalitoiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	13	13
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	13	14
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	2	2
Muu	1	1
Ei kehittämistarvetta/ Ei osaa sanoa	9	8

Pirkanmaan pk-yrityksissä koetaan olevan eniten kehittämistarvetta markkinoinnissa ja myynnissä, seuraavaksi eniten kehittämistarvetta alueen pk-yrityksillä on henkilöstön kehittämisessä ja koulutuksessa. Koko maan ja Pirkanmaan pk-yritysten kehittämistarpeet ovat hyvin samankaltaisia.

Kevään 2004 tilanteeseen verrattuna on henkilöstön kehittämisen ja koulutuksen kehittämistarve on vähentynyt jonkin verran Pirkanmaalla. Muilta osin alueen tuloksissa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia edellisen kyselyn tuloksiin verrattuna.

5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet

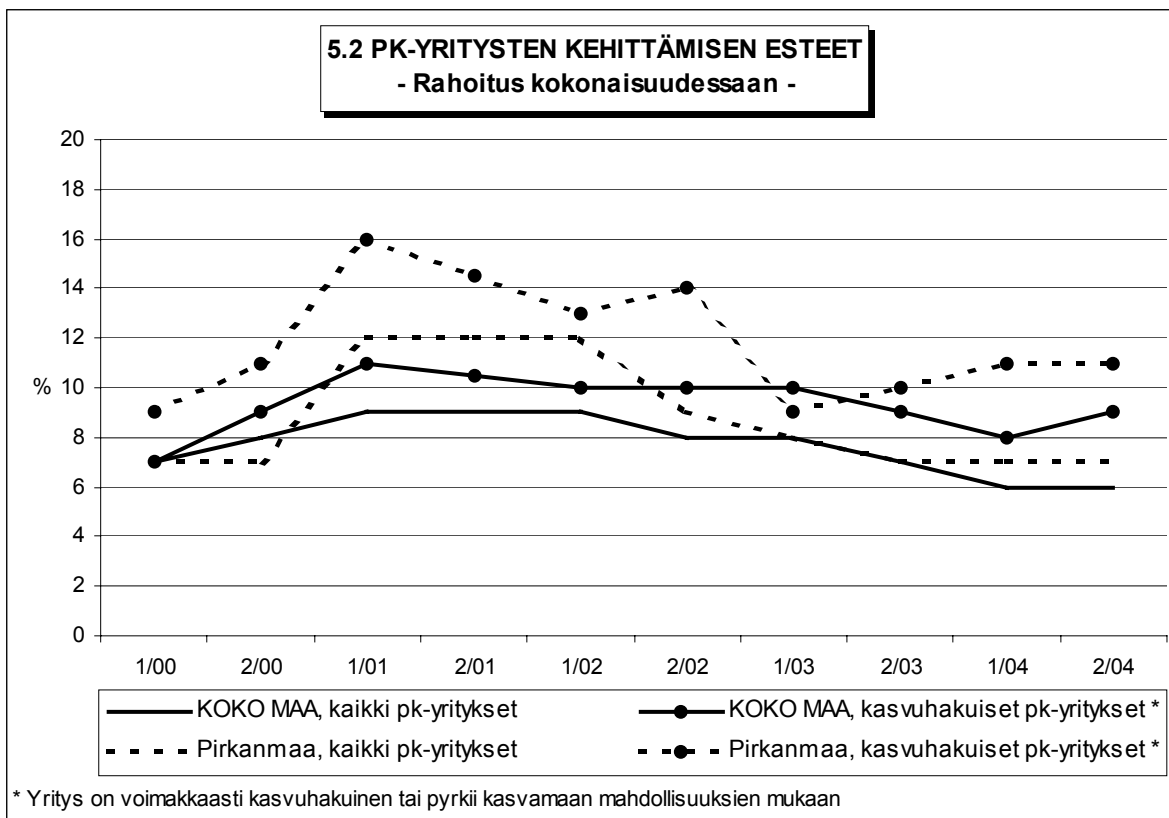
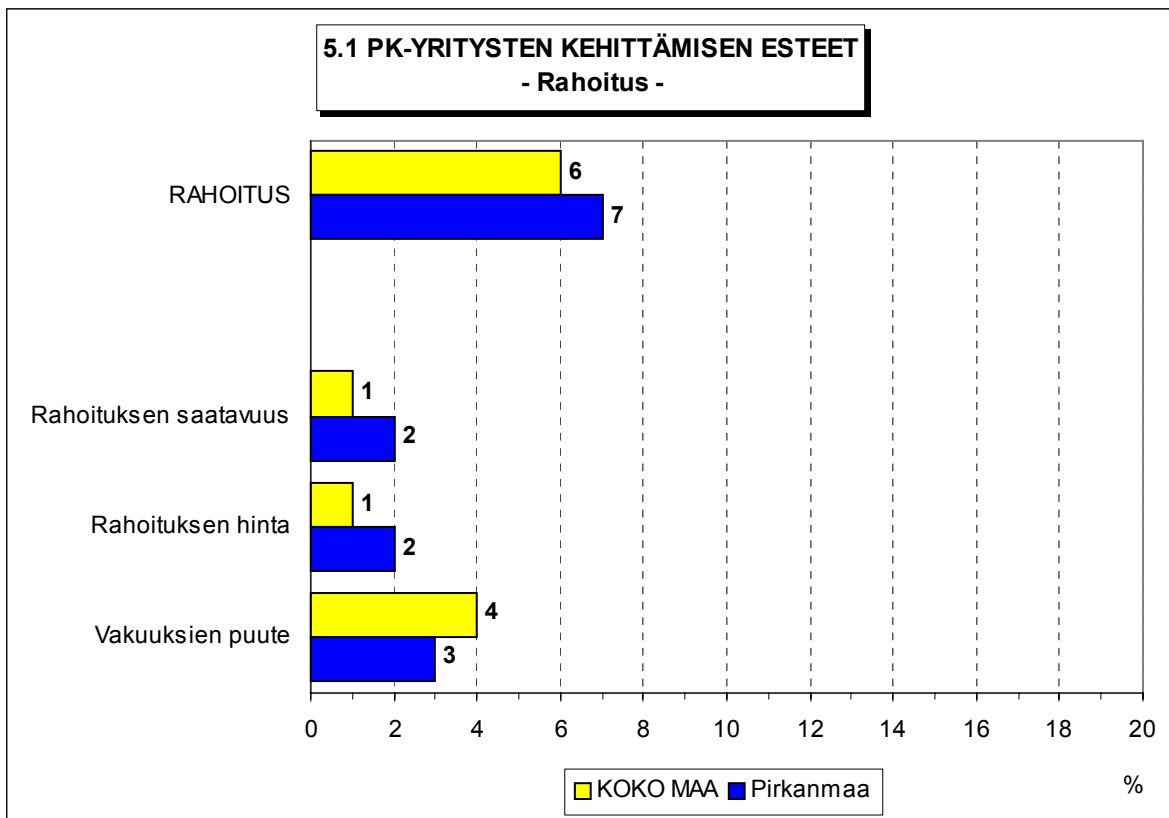
Taulukko 5: Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet.

	KOKO MAA	Pirkanmaa
	%	%
YRITYSTOIMINNAN SÄÄTELY	5	5
byrokratia	2	3
työlainsäädäntö	1	0
työehtosopimukset	0	1
muu sääntely	1	1
KUSTANNUSTASO	11	12
verotus	3	3
palkkataso	2	2
työn sivukulut	5	5
muut tuotantokustannukset	2	2
KILPAILUTILANNE	24	20
kireä kilpailutilanne	17	13
markkinoiden liiallinen keskittyminen	2	3
julkisen sektorin elinkeinotoiminta	0	1
markkinoita vääristävät tuet	0	0
harmaa talous, konkurssit jne.	1	1
kysynnän riittämättömyys	3	3
RAHOITUS	6	7
rahoituksen saatavuus	1	2
rahoituksen hinta	1	2
vakuuksien puute	4	3
RESURSSITEKIJÄT	16	17
ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	9	11
alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	0	0
toimitilat	1	2
koneet ja laitteet	0	0
muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	6	4
YLEINEN SUHDANNE-/MAAILMANTILANNE	21	22
MUUT TEKIJÄT	5	6
EI OSAA SANOA	12	11

Pirkanmaalla pk-yritysten kehittämisen pahimpia esteitä ovat yleinen suhdanne-tilanne/maailmantilanne sekä kireä kilpailutilanne. Muita kehittämisen kannalta tärkeitä esteitä ovat ammattitaitoisen työvoiman saatavuus ja muut resurssitekijät. Alueella toimivat pk-yritykset pitävät koko maan pk-yrityksiä harvemmin kilpailutilanteeseen liittyviä tekijöitä yrityksen kehittämisen esteenä. Muilta osin tulokset ovat samankaltaiset kuin koko maassa keskimäärin.

Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpana esteenä 7 prosentilla Pirkanmaan pk-yrityksistä. Rahoituksen saatavuus on pahimpana esteenä 2 prosentilla, rahoituksen hinta 2 prosentilla ja vakuuksien puute 3 prosentilla alueen pk-yrityksistä. Pirkanmaalla toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen olevan samankaltaisen kehittämisen esteen kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin. Pirkanmaalla toimivat kasvuhakuiset⁵ pk-yritykset pitävät rahoitusta suurempana kehittämisen esteenä kuin alueen pk-yritykset keskimäärin.

⁵ Voimakkaasti kasvuhakuiset ja mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivät pk-yritykset yhteensä.

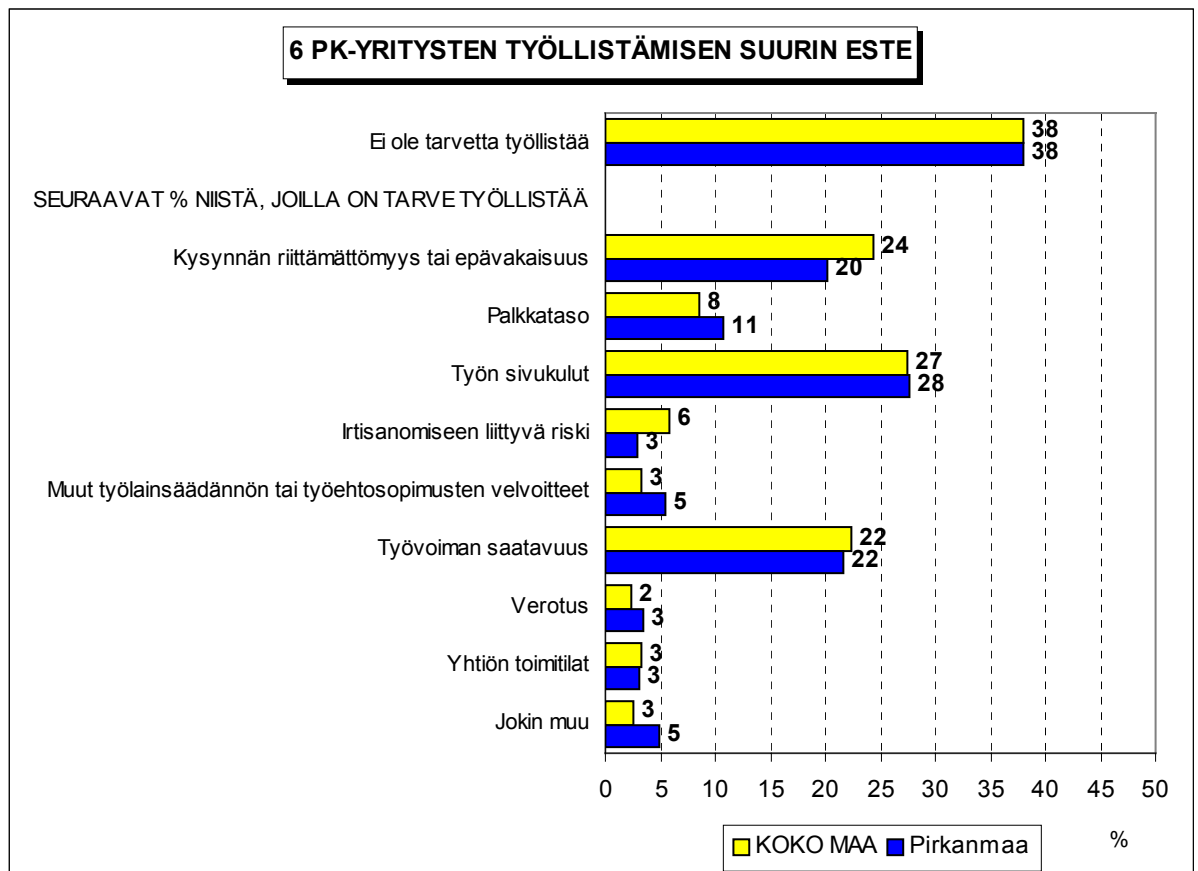
Kehittämisen esteitä ei kysytty jaksolla 2/01.

6 Pk-yritysten työllistämisen esteet

Taulukko 6: Pk-yritysten työllistämisen suurimmat esteet.

	KOKO MAA %	Pirkanmaa %
Ei ole tarvetta työllistää	38	38
SEURAAVAT %-OSUUDET NIISTÄ, JOILLA TARVE TYÖLLISTÄÄ		
Kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus	24	20
Palkkataso	8	11
Työn sivukulut	27	28
Irtisanomiseen liittyvä riski	6	3
Muut työlainsäädännön tai työehtosopimusten velvoitteet kuin	3	5
Työvoiman saatavuus	22	22
Verotus	2	3
Yhtiön toimitilat (ahtaus/ tilanpuute)	3	3
Jokin muu	3	5

Pirkanmaan pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat työn sivukulut, työvoiman saatavuus ja kysynnän riittämättömyys tai epävakaisuus. Koko maan tilanteeseen verrattuna Pirkanmaan pk-yritysten ja koko maan työllistämisen esteet ovat hyvin samankaltaisia. Noin neljällä kymmenestä koko maan ja Pirkanmaan pk-yrityksellä ei ole tarvetta työllistää.

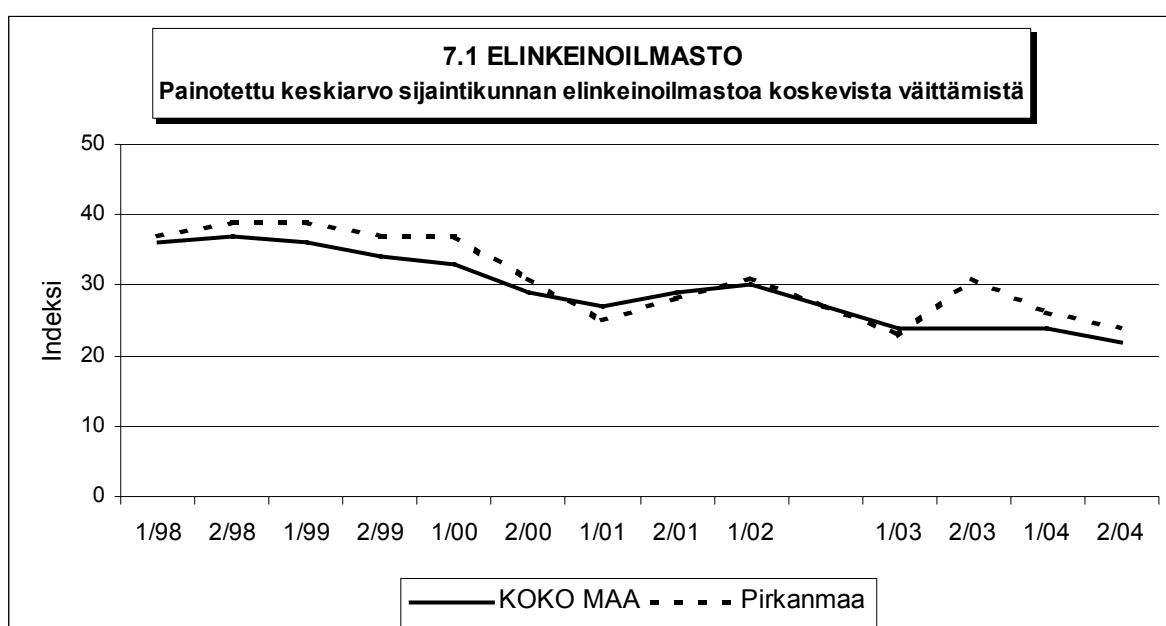

7 Elinkeinoilmasto

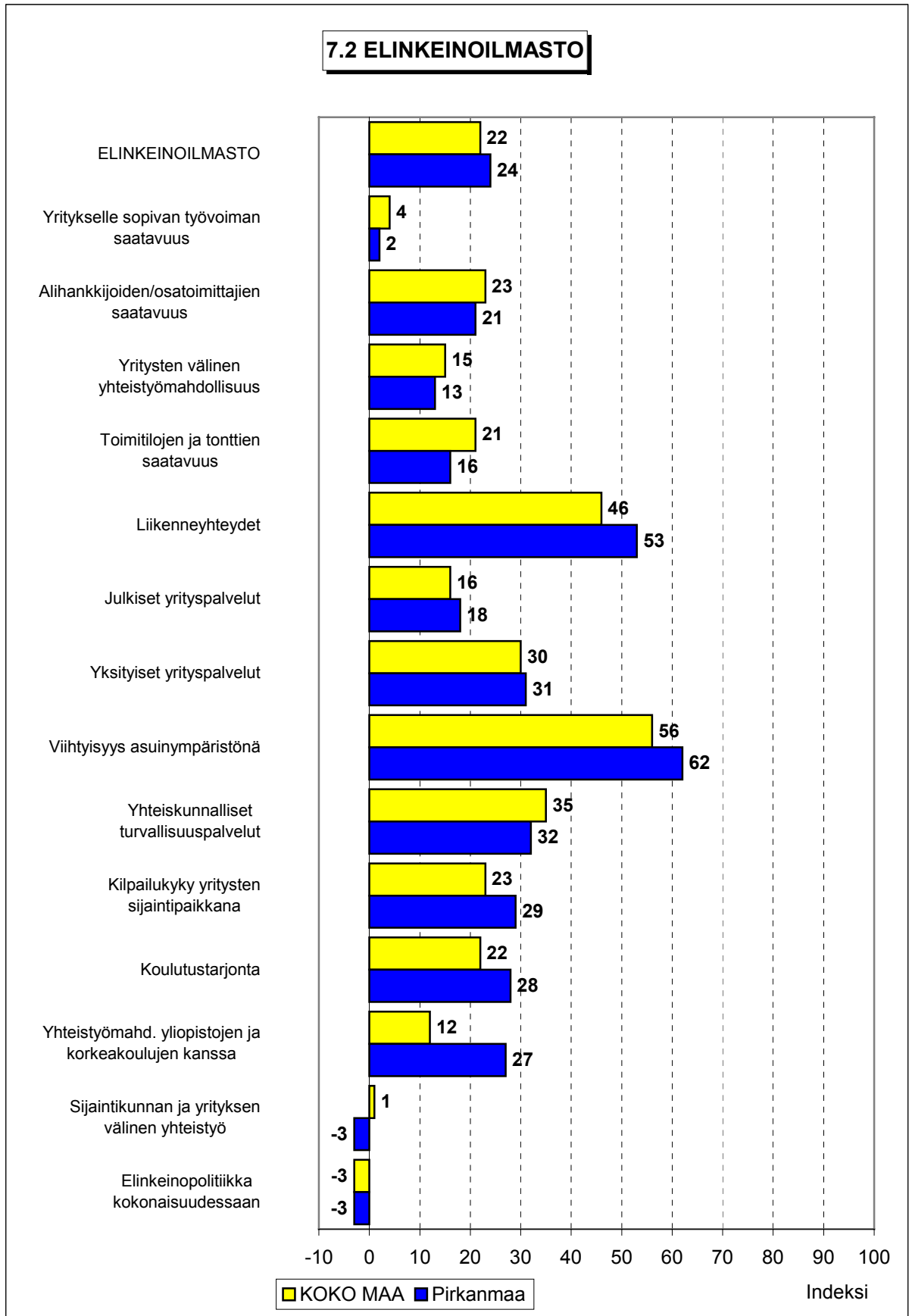
Taulukko 7: Pk-yritysten arviot sijaintikunnan elinkeinoilmastosta.

INDEKSIT (Erittäin huono = -100, ..., Erittäin hyvä = 100)	KOKO MAA	Pirkanmaa
Yritykselle sopivan työvoiman saatavuus	4	2
Alihankkijoiden/osatoimittajien saatavuus	23	21
Yritysten välinen yhteistyömahdollisuus	15	13
Toimitilojen ja tonttien saatavuus	21	16
Liikenneyhteydet	46	53
Julkiset yrityspalvelut	16	18
Yksityiset yrityspalvelut	30	31
Viihtyisyys asuinympäristönä	56	62
Yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut	35	32
Kilpailukyky yritysten sijaintipaikkana	23	29
Koulutustarjonta	22	28
Yhteistyömahdollisuus yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa	12	27
Sijaintikunnan ja yrityksen välinen yhteistyö	1	-3
Elinkeinopolitiikka kokonaisuudessaan	-3	-3
ELINKEINOILMASTO (Painotettu keskiarvo osatekijöiden indekseistä)	22	24

Yrityksen sijaintikuntaan elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta ollaan Pirkanmaalla tyytyväisempiä kuin koko maassa keskimäärin. Alueella toimivat pk-yritykset ovat tyytyväisimpiä alueen viihtyisyyteen asuinympäristönä sekä liikenneyhteyksiin. Tyytymättömiä pk-yritykset alueella ovat sijaintikunnan ja yritysten väliseen yhteistyöhön sekä elinkeinopolitiikkaan kokonaisuudessaan. Muuta maata tyytyväisempiä alueen pk-yritykset ovat yhteistyömahdollisuuteen yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa. Koko maata tyytymättömämpiä Pirkanmaan pk-yritykset ovat puolestaan toimitilojen ja tonttien saatavuuteen. Kokonaisuutena tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on Pirkanmaalla heikentynyt hieman keväästä 2004.

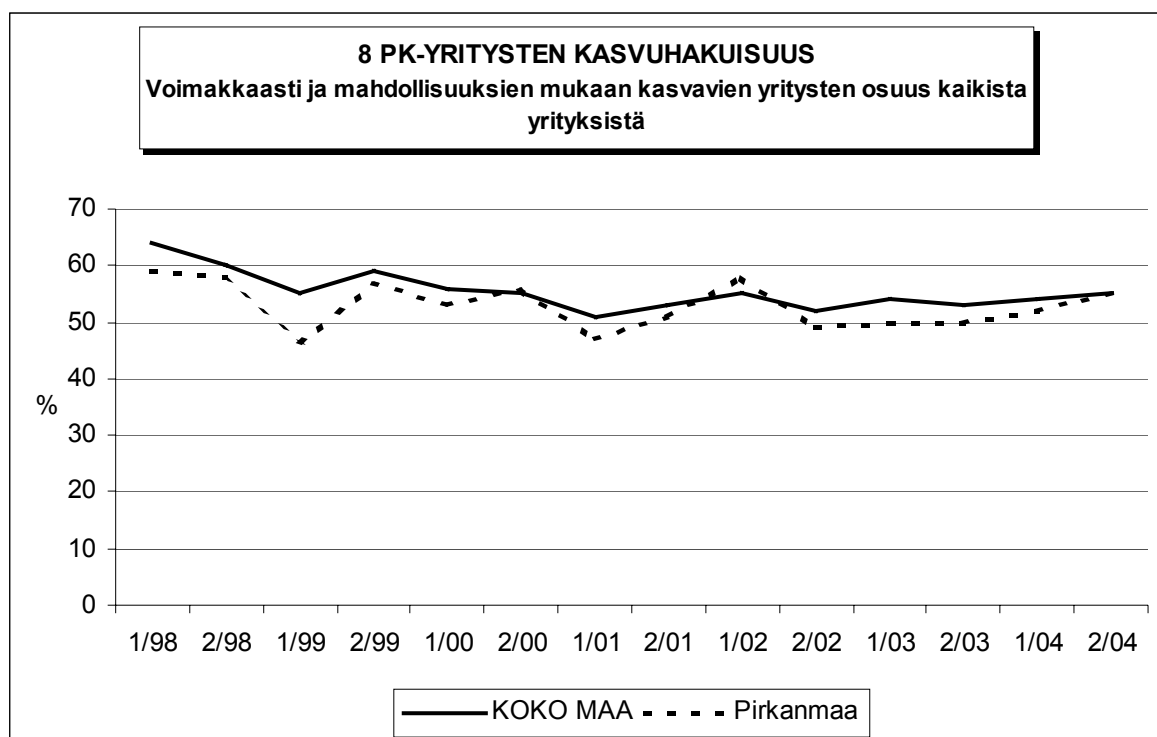
8 Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Taulukko 8: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

	KOKO MAA %	Pirkanmaa %
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	7	6
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	48	49
Pyrimme säilyttämään asemamme	34	33
Yrityksellämme ei ole kasvatavoitteita	10	11
Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	1	1

Pirkanmaalla on suhteellisesti lähes yhtä paljon voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä kuin koko maassa keskimäärin. Yrityksen toiminnan loppumista seuraavan vuoden aikana ennakoi prosentti koko maan ja Pirkanmaan pk-yrityksistä. Tärkeimpänä kasvukeinonaan alueen pk-yritykset pitävät myynnin ja markkinoinnin lisäämistä ja uusien tuotteiden kehittämistä.

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on Pirkanmaalla yhteensä 55 prosenttia. Koko maassa näiden voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavien pk-yritysten osuus on yhtä suuri. Kasvuhakuisten pk-yritysten osuus on Pirkanmaalla nyt hieman suurempi kuin keväällä 2004.

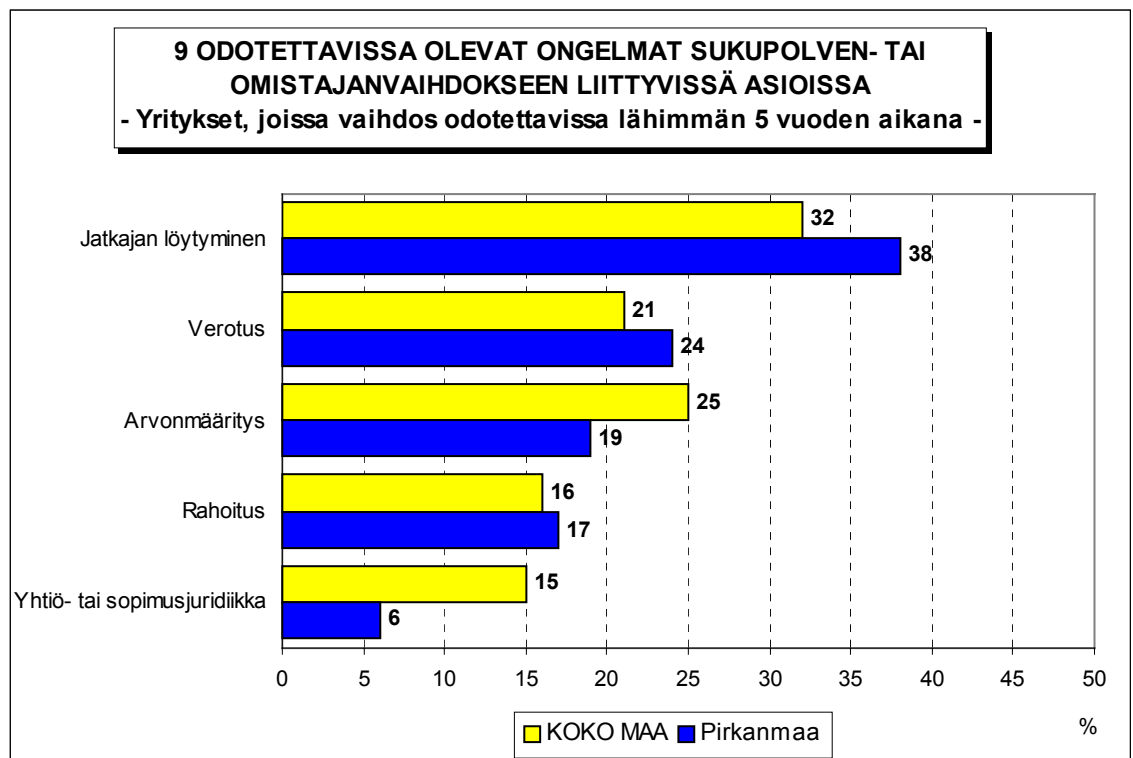
9 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset

Taulukko 9: Sukupolven- tai omistajanvaihdokset pk-yrityksissä.

	KOKO MAA %	Pirkanmaa %
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS TAPAHTUNUT VIIMEISEN 5 VUODEN SISÄLLÄ		
Ei	86	86
Kyllä	14	14
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
Ei	72	77
Kyllä, 1-2 vuoden sisällä	8	8
Kyllä, 3-5 vuoden sisällä	12	10
Ei osaa sanoa	9	6

Sukupolven- tai omistajanvaihdos on tapahtunut viimeisen viiden vuoden aikana joka seitsemännessä Pirkanmaalla ja koko maassa toimivassa pk-yrityksessä.

Koko maassa sukupolven- tai omistajanvaihdos on odotettavissa lähimmän viiden vuoden aikana joka viidennessä pk-yrityksessä. Pirkanmaalla sukupolven- tai omistajanvaihdos on odotettavissa myös lähes joka viidennessä (18%) pk-yrityksessä. Niissä alueen pk-yrityksissä, joissa sukupolven- tai omistajanvaihdos on ajankohtainen lähimmän viiden vuoden aikana, odotetaan olevan eniten ongelmia jatkajan löytymisessä ja verotuksessa.

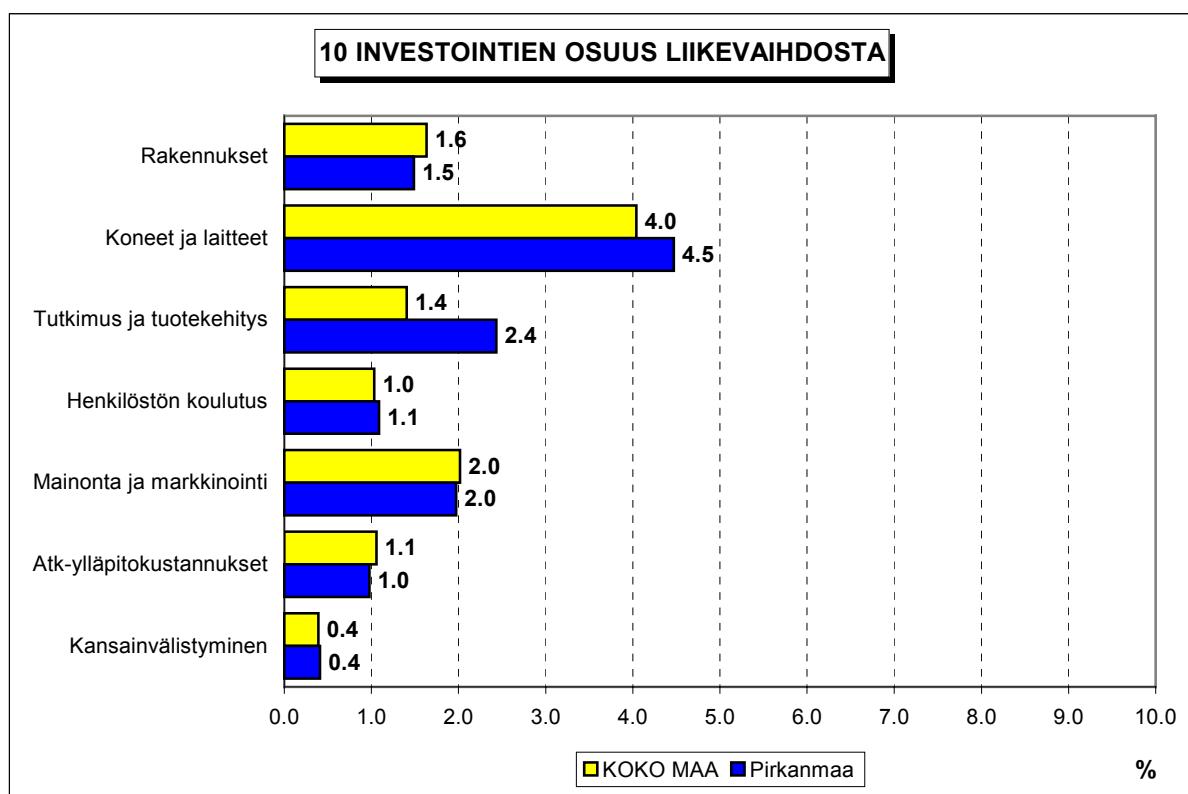

10 Pk-yritysten investoinnit

Taulukko 10: Pk-yritysten investoinnit seuraavan 12 kuukauden aikana (osuus prosenttia liikevaihdosta).

	KOKO MAA %	Pirkanmaa %
Rakennukset	1.6	1.5
Koneet ja laitteet	4.0	4.5
Tutkimus ja tuotekehitys	1.4	2.4
Henkilöstön koulutus	1.0	1.1
Mainonta ja markkinointi	2.0	2.0
Atk-ylläpitokustannukset	1.1	1.0
Kansainvälistyminen	0.4	0.4
YHTEENSÄ	11.5	12.9

Koko maassa yritykset ilmoittavat investoivansa 11.5 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan vuoden aikana. Pirkanmaan pk-yritykset ilmoittavat investoivansa kaikkiaan 12,9 prosenttia liikevaihdostaan seuraavan 12 kuukauden aikana. Alueella yritykset aikovat investoida eniten koneisiin ja laitteisiin sekä tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Edellä mainittuihin kohteisiin aiotaan Pirkanmaalla investoida enemmän kuin koko maan pk-yrityksissä keskimäärin.

11 Pk-yritysten rahoitus

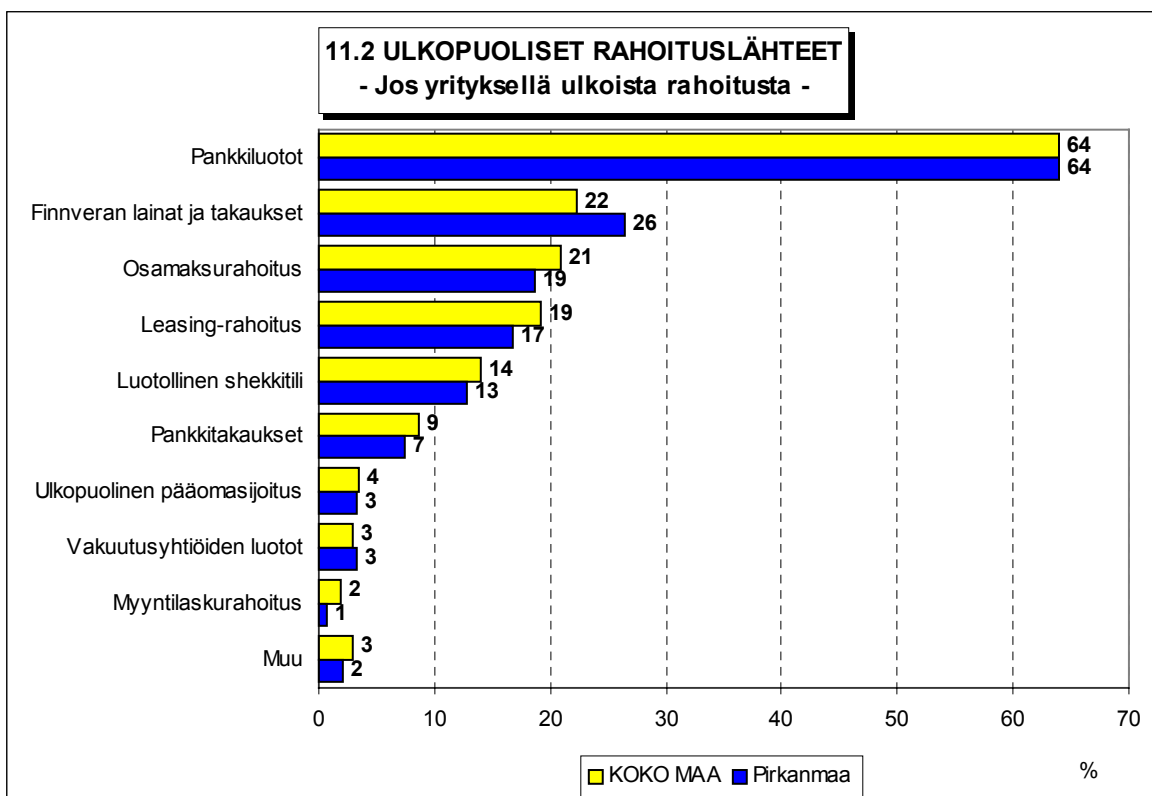
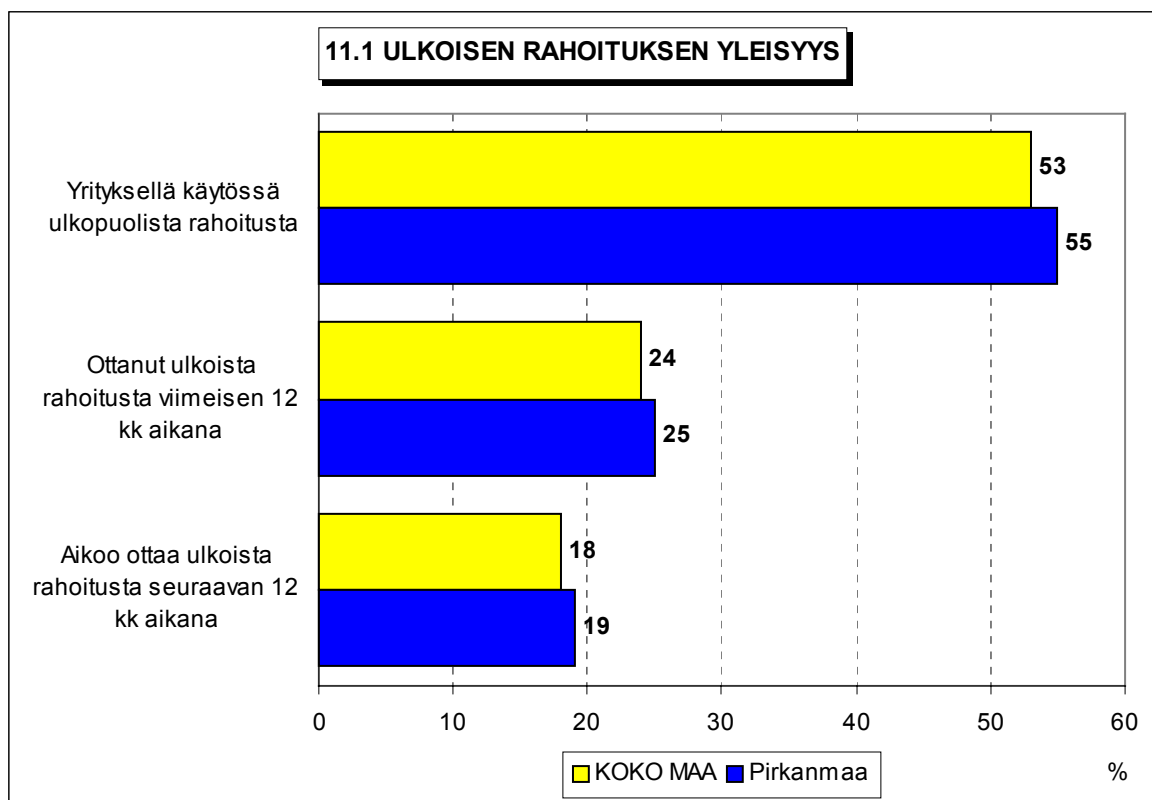
Taulukko 11: Pk-yritysten rahoitus.

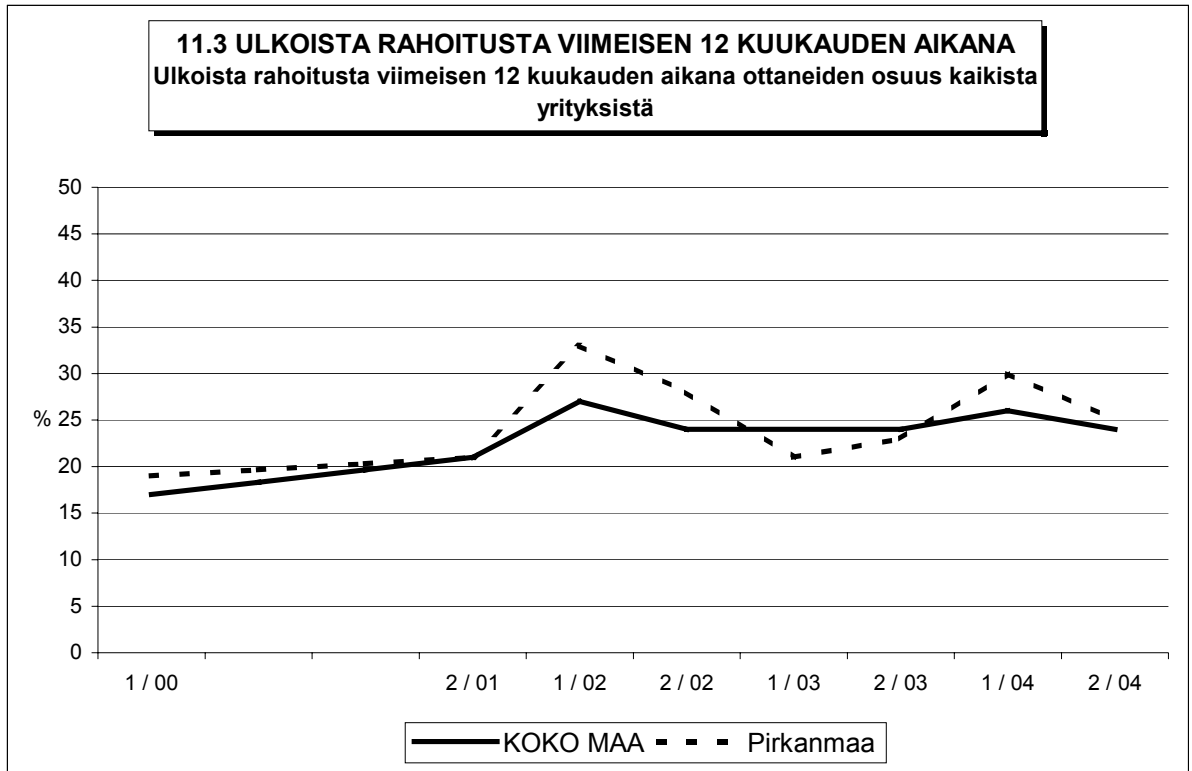
	KAIKKI	YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS		SUKUPOLVEN-/ OMISTAJANVAIHDOS				
				TAPAHTUNUT VIIMEISEN 5 VUODEN AIKANA		ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
				Ei	Kyllä	Ei	Kyllä	Ei osaa sanoa
Osuudet kaikista pk-yrityksistä (%)	%	%	%	%	%	%	%	%
KOKO MAA								
Yrityksellä käytössä ulkopuolista rahoitusta	53	57	47	51	61	53	50	54
Ottanut ulkoista rahoitusta viimeisen 12 kk aikana	24	29	19	23	34	25	22	26
Aikoo ottaa ulkoista rahoitusta seuraavan 12 kk aikana	18	23	12	17	22	17	20	18
Pirkanmaa								
Yrityksellä käytössä ulkopuolista rahoitusta	55	56	53	52	69	56	50	47
Ottanut ulkoista rahoitusta viimeisen 12 kk aikana	25	26	23	23	35	25	28	7
Aikoo ottaa ulkoista rahoitusta seuraavan 12 kk aikana	19	22	14	17	30	18	20	21

Ulkoista rahoitusta on Pirkanmaalla 55 prosentilla ja koko maassa 53 prosentilla pk-yrityksistä. Keväällä 2004 ulkoista rahoitusta oli 60 prosentilla alueen ja 57 prosentilla koko maan pk-yrityksistä. Viimeisen 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta on ottanut joka neljäs Pirkanmaalla toimivasta pk-yrityksestä ja seuraavan 12 kuukauden aikana ulkoista rahoitusta aikoo ottaa joka viides alueella toimiva pk-yritys. Niistä alueen pk-yrityksistä, joilla on ulkoista rahoitusta, on pankkiluottoja lähes kahdella kolmesta (64%) ja Finnveran lainoja ja takauksia joka neljännellä (26%).

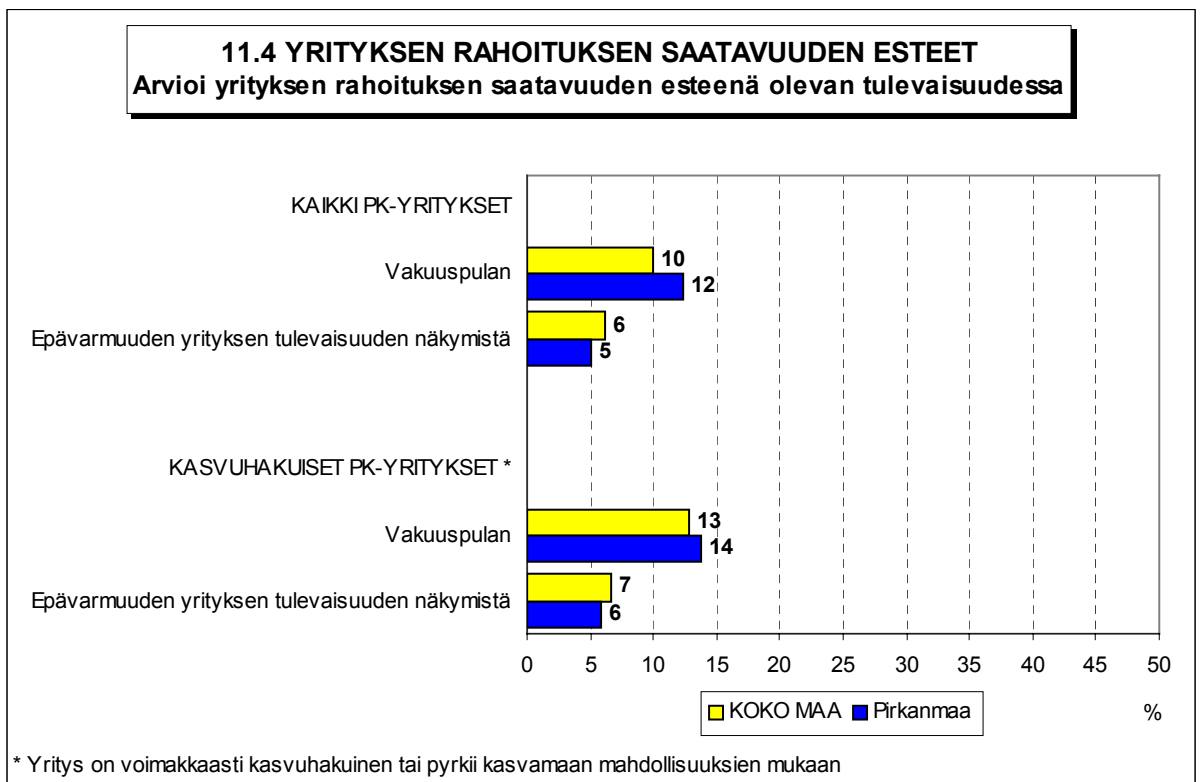
Vakuuspulan arvioi olevan yrityksen rahoituksen saatavuuden esteenä tulevaisuudessa 12 prosenttia Pirkanmaan ja 10 prosenttia koko maan pk-yrityksistä. Epävarmuuden yrityksen tulevaisuudesta arvioi olevan tulevaisuudessa yrityksen rahoituksen saatavuuden esteenä puolestaan 5 prosenttia Pirkanmaan ja 6 prosenttia koko maan pk-yrityksistä. Pirkanmaalla kasvuhakuiset yritykset arvioivat vakuuspulan olevan hieman suuremman esteen yrityksen rahoituksen saatavuudelle kuin alueen pk-yritykset keskimäärin.

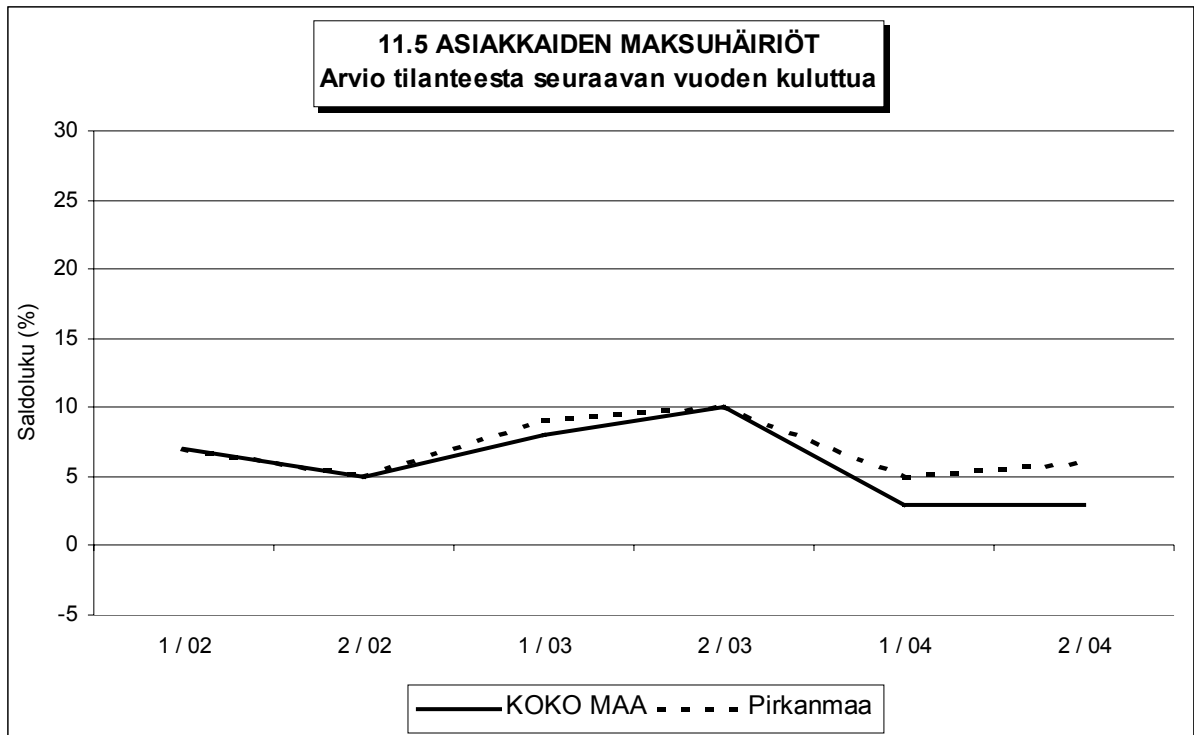
Pirkanmaalla 11 prosenttia pk-yrityksistä ennakoivat asiakkaiden maksuhäiriöiden lisääntyvän seuraavan vuoden aikana ja 5 prosenttia odottaa maksuhäiriöiden vähenevän seuraavan vuoden aikana. Alueen pk-yrityksistä odottaa lähes yhtä suuri osuus maksuhäiriöiden lisääntyvän (saldoluku +6%) kuin viime keväänä (saldoluku +5%).

Ulkoista rahoitusta ei kysytty jaksoilla 2/00 ja 1/01.

FINNVERA

TIETOA - TAITOA - PÄÄOMAA

Pääkonttorit

Helsinki

Vuorimiehenkatu 1 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220

Kuopio

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240

Finnvera Oyj • valtakunnallinen vaihde: 020 460 11
www.finnvera.fi

Aluekonttorit

Helsinki (Pääkaupunkiseutu)

Vilhonkatu 5 • PL 249, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 3401

Uusimaa

Vuorimiehenkatu 1, 2. krs • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7110

Joensuu

Torikatu 9 A, 80100 Joensuu
Faksi 020 460 2163

Jyväskylä

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
Faksi 020 460 2299

Kajaani

Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Faksi 020 460 3899

Kuopio

Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3330

Lahti

Laiturikatu 2, 5. krs, 15140 Lahti
Faksi 020 460 2249

Lappeenranta

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
Faksi 020 460 2149

Mikkeli

Linnankatu 5, 50100 Mikkeli
Faksi 020 460 3690

Oulu

Asemakatu 37, 90100 Oulu
Faksi 020 460 3944

Pori

Valtakatu 6, 28100 Pori
Faksi 020 460 2349

Rovaniemi

Maakuntakatu 10 • PL 8151, 96101 Rovaniemi
Faksi 020 460 2099

Seinäjoki

Kauppatori 1 - 3, 60100 Seinäjoki
Faksi 020 460 2399

Tampere

Kehräsaari • PL 559, 33101 Tampere
Faksi 020 460 3711

Turku

Eerikinkatu 2, 20100 Turku
Faksi 020 460 3649

Vaasa

Pitkätie 55, 65100 Vaasa
Faksi 020 460 3849

Edustustot ulkomailta

Pietari

Käyntiosoite
Petrogradskaya nab. 18 A,
City-Centre-liikekeskus/toimisto 419
RUS-198005 St. Petersburg, Russia

Postiosoite

PL 95, 53501 Lappeenranta
Puhelin +7 812 332 0830
Faksi +7 812 332 0831

Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 229 221, f. (09) 2292 2999
www.yrittajat.fi

Etelä-Karjalan Yrittäjät ry

Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
p. (05) 610 0200, f. (05) 610 0220
www.yrittajat.fi/etelakarjala

Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät ry

Kauppatori 1-3 F, 60100 Seinäjoki
p. (06) 420 5000, f. (06) 420 5001
www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa

Etelä-Savon Yrittäjät ry

Linnankatu 5 • PL 204, 50101 Mikkeli
p. (015) 151 684, f. (015) 760 0950
www.yrittajat.fi/etelasavo

Helsingin Yrittäjät

Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 2292 2984, f. (09) 622 3385
www.yrittajat.fi/helsinki

Hämeen Yrittäjät ry

Sibeliuksenkatu 11 A 1, 13100 Hämeenlinna
p. (03) 682 1153, f. (03) 682 1561
www.yrittajat.fi/hame

Kainuun Yrittäjät ry

Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
p. (08) 613 0931, f. (08) 613 0934
www.yrittajat.fi/kainuu

Keski-Pohjanmaan Yrittäjät ry

Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
p. (06) 831 5292, f. (06) 822 3760
www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa

Keski-Suomen Yrittäjät ry

Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
p. (014) 643 922, f. (014) 643 944
www.yrittajat.fi/keskisuomi

Kymen Yrittäjät ry

Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
p. (05) 535 4313, f. (05) 535 4315
www.yrittajat.fi/kymi

Lapin Yrittäjät ry

Maakuntakatu 16, 96200 Rovaniemi
p. (016) 420 0600, f. (016) 420 0630
www.yrittajat.fi/lappi

Länsipohjan Yrittäjät ry

Valtakatu 5, 94100 Kemi
p. (016) 221 701, f. (016) 221 713
www.yrittajat.fi/lansipohja

Pirkanmaan Yrittäjät ry

Kehräsaari B-rappu • PL 7, 33201 Tampere
p. (03) 251 6500, f. (03) 251 6516
www.yrittajat.fi/pirkanmaa

Pohjois-Karjalan Yrittäjät ry

Kauppakatu 17 B, 80100 Joensuu
p. (013) 221 311, f. (013) 127 678
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala

Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät ry

Isokatu 56, 90100 Oulu
p. (08) 311 4677, f. (08) 371 227
www.ppy.net

Päijät-Hämeen Yrittäjät ry

Rautatienkatu 20 B 4, 15110 Lahti
p. (03) 782 9866, f. (03) 782 1718
www.yrittajat.fi/paijathame

Pääkaupunkiseudun Yrittäjät ry

Eläntie 3, 01510 Vantaa
p. (09) 823 7630, f. (09) 873 6681
www.espoonyrittajat.fi, www.yrittajat.fi/vantaa
www.kauniaistenyrittajat.fi

Satakunnan Yrittäjät ry

Isolinnankatu 24 • PL 45, 28101 Pori
p. (02) 634 9900, f. (02) 634 9901
www.yrittajat.fi/satakunta

Savon Yrittäjät ry

Haapaniemenkatu 40, 70110 Kuopio
p. (017) 368 0500, f. (017) 368 0506
www.yrittajat.fi/savo

Uudenmaan Yrittäjät - Nylands Företagare ry

Kaisaniemenkatu 13 A • PL 999, 00101 Helsinki
p. (09) 2292 2982, f. (09) 622 3381
www.yrittajat.fi/uusimaa

Varsinais-Suomen Yrittäjät ry

Brahenkatu 20, 20100 Turku
p. (02) 275 7100, f. (02) 232 8272
www.yrittajat.fi/varsinaissuomi

Företagarnas Centraldelegation

Storalånggatan 55, 65100 Vaasa
p. (06) 320 8000, f. (06) 320 8020
www.osfofo.fi